
Vergaderjaar 2016–2017

---

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1771

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 september 2017

Hierbij bied ik u aan de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken (& art. 50) van 25 september 2017.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 25 SEPTEMBER 2017

RAZ

Presentatie EST voorzitterschap

Tijdens de Raad Algemene Zaken (RAZ) zal het Ests voorzitterschap een presentatie geven van het voorzitterschapsprogramma. Het nationaal programma van het Ests voorzitterschap gaat in op vier prioritaire onderwerpen: een open en innovatieve economie, een veilig Europa, een digitaal Europa en vrijheid van dataverkeer en een inclusief en duurzaam Europa. Het nationale programma van het Ests voorzitterschap kan gevonden worden onder de volgende link: https://www.eu2017.ee/sites/default/files/2017-06/EU2017EE%20Programme_0.pdf

In algemene zin acht het kabinet het van belang dat op verschillende wetgevende dossiers van de afgelopen jaren voortgang wordt geboekt tijdens het Ests voorzitterschap en dat ten aanzien van de digitale interne markt een impuls kan worden gegeven tijdens het Ests voorzitterschap. Tegen deze achtergrond zal Estland ook een informele top organiseren op 29 september 2017.

Vorbereiding Europese Raad van 19-20 oktober

De RAZ zal kennisnemen van de ontwerpagenda voor de Europese Raad (ER) van 19/20 oktober 2017. Onderwerpen die naar verwachting op de agenda van deze ER staan zijn migratie en de digitale economie (laatste punt ter opvolging van bovengenoemde informele top op 29 september). Deze onderwerpen kunnen echter nog wijzigen. De inhoudelijke voorbereiding van de ER zal plaatsvinden tijdens de RAZ van 17 oktober. U zult in de geannoteerde agenda voor die RAZ, evenals in de geannoteerde agenda voor de ER zelf, worden geïnformeerd over de kabinetsinzet voor deze bijeenkomsten.

Intentieverklaring Commissie Werkprogramma 2018 / State of the Union

Tijdens de RAZ zal de Commissie ingaan op de voorstellen voor het Commissie Werkprogramma 2018. Een eerste bespreking vond plaats tijdens de RAZ in juni jl. (zie Kamerstuk 21 501-02, nr. 1765). Het kabinet zou graag zien dat in het komende jaar voortgang wordt gemaakt met de bespreking van wetgevingsvoorstellen die bijdragen aan een verdiepte en eerlijke interne markt, een geïntegreerde benadering van migratie en extern grensbeheer alsmede interne en externe veiligheid en handel. Tegen deze achtergrond pleit het kabinet ervoor dat voortgang wordt gemaakt op reeds gepresenteerde wetgevingsvoorstellen in het bijzonder de herziening van de detacheringsrichtlijn, en dat andere voorstellen, zoals over dataretentie, worden gepresenteerd. Tevens acht het kabinet het van belang dat het Commissie Werkprogramma ambitie laat zien ten aanzien van de agenda voor betere regelgeving (REFIT).

De Commissie zal de intentieverklaring voor het Commissie Werkprogramma 2018 bekend maken tijdens de staat van de unie speech van de voorzitter van de Europese Commissie op 13 september. De voorzitter van de Europese Commissie heeft in het Witboek over de toekomst van de Europese Unie aangekondigd dan ook nader in te gaan op de verschillende scenario's die in het witboek en de verschillende reflectiepapers zijn opgenomen.

Het kabinet heeft appreciaties van het witboek en elk van de reflectie-papers aan uw Kamer toegestuurd (zie Kamerstuk: 21 501-20, nr. 1202 en Kamerstuk 21 501-20, nr. 1759 en Kamerstuk 21 501-31, nr. 439 en Kamerstuk 21 501-07, nr. 1450 en Kamerstuk 21 501-28, nr. 158 en Kamerstuk 21 501-03, nr. 108). Vooralsnog is een nadere bespreking over de discussie over de toekomst van de EU in deze RAZ niet voorzien.

RAZ in artikel 50 samenstelling

De RAZ komt ook in artikel 50 VEU-samenstelling (RAZ art.50) bijeen om met de 27 lidstaten de stand van zaken in de Brexit-onderhandelingen te bespreken.

Stand van zaken Brexit-onderhandelingen

Deze zomer werden na de formele start van de Brexit-onderhandelingen op 19 juni 2017 twee inhoudelijke onderhandelingsrondes gehouden. In beginsel wordt er om de vier weken een onderhandelingsronde gehouden die wordt voor- en nabesproken met de EU-lidstaten. In juli vond de eerste inhoudelijke onderhandelingsronde plaats waarbij nog veel onduidelijk bleef over de Britse inzet. Eind augustus heeft het VK een tiental papers gepubliceerd. Een aantal papers heeft ook betrekking op aspecten die verband houden met de toekomstige relatie. Het VK lijkt hiermee voorbij te willen gaan aan de bij de start van de onderhandelingen met het VK afgesproken volgtijdelijkheid, en lijkt de onderhandelingen eerder te willen verbreden van uittreding naar de toekomstige relatie met de EU en transitie daarnaartoe. De Commissie, die namens de EU27 onderhandelt, gaat hier niet in mee en houdt het onderscheid tussen hetgeen er in de eerste en de tweede fase van de onderhandelingen besproken moet worden scherp in de gaten om binnen het door de Raad verstrekte onderhandelingsmandaat te blijven.

In de derde onderhandelingsronde in de laatste week van augustus is slechts beperkte voortgang geboekt. Over de rechten van burgers zijn redelijk gedetailleerde gesprekken gevoerd. Een aantal punten resteert echter, waaronder een verschil van inzicht over de directe werking in het VK van het terugtrekkingsakkoord zodat burgers hierop rechtstreeks een beroep kunnen doen, en over de rol van het Europese Hof van Justitie. Over de financiële afwikkeling is geen voortgang bereikt. Het VK heeft op dit onderwerp nog geen officiële positie ingenomen. Over de Ierse/Noord-Ierse grens zijn enkele constructieve gesprekken gevoerd. Wederzijds wordt erkend dat de huidige *Common Travel Area* tussen VK en Ierland behouden moet blijven en dat de Goede Vrijdagakkoorden gerespecteerd moeten worden. Het stadium in de onderhandelingen waarin duidelijk wordt wat er met de Ierse/Noord-Ierse grens moet gebeuren als het VK de interne markt en de douane-unie verlaat is nog niet bereikt.

Na afloop van de derde onderhandelingsronde heeft EU27-onderhandelaar Michel Barnier aangegeven dat de verwachting is dat er in oktober nog geen sprake zal zijn van «voldoende voortgang» op basis waarvan de tweede onderhandelingsfase kan starten, omdat het VK op onderdelen nog geen officiële onderhandelingspositie heeft ingenomen. De Commissie zal in de Europese Raad (artikel 50 samenstelling) van oktober rapporteren over het verloop van de eerste onderhandelingsfase. In de aanloop naar de Europese Raad van oktober zijn er nog twee onderhandelingsrondes te gaan. De Europese Raad wordt voorbereid in de RAZ art. 50 van 17 oktober 2017.

Europees krachtenveld

De EU27 benadrukt unaniem het belang om vast te houden aan volgtijdelijkheid. De Britse wens om af te wijken van de bij de start van de onderhandelingen afgesproken gefaseerde aanpak en volgtijdelijkheid vindt geen gehoor bij de Commissie en de EU27. Ook het Europees Parlement, dat het terugtrekkingsakkoord straks moet goedkeuren, steunt de onderhandelingsinzet van de Commissie zoals door de EU27 geformuleerd.

Nederlandse inzet

De inzet van Nederland zoals neergelegd in de brief aan uw Kamer van 31 maart jl. is nog onverkort van kracht. Het kabinet steunt daarbij volledig de inzet van EU27-hoofdonderhandelaar Barnier waarin het belang van het behoud van eenheid van de EU27, en vasthouden aan de met het VK afgesproken volgtijdelijkheid van de onderhandelingen, centraal staan. Het is van belang om eerst over de belangrijkste onderwerpen van de uittreding overeenstemming te hebben en daarmee aan te geven hoe gemaakte afspraken worden nagekomen, zodat er een goede basis is vanuit waar over nieuwe afspraken onderhandeld kan worden. Dit houdt in dat er nu nog niet met het VK gesproken kan worden over de contouren van een toekomstige relatie. In de twee onderhandelingsrondes die voorafgaan aan de Europese Raad van 19 en 20 oktober, zullen nog flinke stappen moeten worden gezet om de hoofdonderhandelaar tot het oordeel te doen komen dat er voldoende voortgang is om aan te bevelen dat overgegaan kan worden naar de tweede fase.

Stand van zaken EMA-kandidatuur

Op 31 juli 2017 sloot de termijn voor kandidaatstelling voor de Europese agentschappen European Medicines Authority (EMA) en European Banking Authority (EBA). Negentien lidstaten zijn kandidaat voor EMA, acht voor EBA en zes lidstaten zijn kandidaat voor beide. Nederland heeft zich kandidaat gesteld voor de EMA. De officiële aanbiedingsbrief voor het Nederlandse *bidbook* is uw Kamer op 28 juli jl. aangeboden. Eind september komt de Europese Commissie met een evaluatie van de ingediende *bidbooks* van alle kandidaat-lidstaten, zonder daar overigens een rangorde in aan te brengen. Hierover zal op 17 oktober in de RAZ art. 50 een politiek debat plaatsvinden en op de Europese Raad art. 50 van 19-20 oktober zal een terugkoppeling van dit debat gegeven worden. Uiteindelijk zal in de RAZ art. 50 van 20 november 2017 over de EMA en EBA gestemd worden. Wouter Bos zal als ambassadeur voor de Nederlandse EMA-campagne een flink aantal EU-lidstaten bezoeken om de Nederlandse kandidatuur onder de aandacht te brengen.

Overig

Diversen – Rechtsstaat

De verwachting is dat de Europese Commissie de Raad een terugkoppeling zal geven inzake de structurele dialoog met Polen. Het verzoek van de Commissie tot agenderen van dit informatiepunt volgt recente controversiële ontwikkelingen op het gebied van de rechtsstaat in Polen. De zorgen hierover zijn eind juli duidelijk door de Commissie overgebracht en op 31 augustus jl. volgde hierover een debat met eerst vicevoorzitter Timmermans in de Commissie Burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE) van het Europees Parlement. Nederland

---

Kamerstuk 23 987, nr. 173

steunt de rol die de Europese Commissie speelt als hoedster van de Verdragen en acht het van belang dat de Raad regelmatig op de hoogte wordt gehouden van de stand van zaken.